

‘Valkenburg aan de Geul van de regen in de drup’

Beste inwoners van Valkenburg aan de Geul, voorzitter en aanwezigen.

De titel van onze algemene beschouwing ‘van de regen in de drup’ is tweeledig. Enerzijds omdat we wederom geconfronteerd werden met hevige regenval, met de nodige schade voor een aanzienlijk aantal inwoners en ondernemers, anderzijds omdat het herstel van onze gemeente druppelsgewijs lijkt te verlopen.

Het afgelopen jaar is veel ‘op de plank’ blijven liggen vanwege de gevolgen van Corona, de watersnoodramp, hevige regenval en gebrek aan capaciteit, zo wordt ons voorgehouden. Wij vinden het wel erg gemakkelijk om hiermee te blijven schermen, vooral gezien het feit dat het blijkbaar wel mogelijk is om een project vanuit het niets in de kadernota aan de raad te presenteren. We hebben het hier uiteraard over het project ‘Van Kuurpark naar Natuurpark’ maar daarover later meer.

Wij willen vandaag een prioritering uitspreken.

- 1. Klimaatrobuust inrichten van onze gemeente.**
- 2. Blijvende aandacht voor het Sociaal Domein.**
- 3. Economische diversificatie.**

1. Klimaatrobuust inrichten van onze gemeente met oog voor de natuur.

De grootste uitdaging voor de gemeente is de klimaatverandering. Ook deze zomer was het voelbaar. Immers; ‘woëë eine kieër water gestânge heet, keumtj 't dekker trök’. Inwoners en ondernemers werden keer op keer geconfronteerd met wateroverlast. De, in oktober uitgebrachte, klimaatscenario’s van het KNMI liegen

er niet om: de gemiddelde temperatuur zal stijgen, droogte zal toenemen, winters worden natter en zomerbuien zullen extremer worden.

Het ophogen van stoepranden en het maken van gaten in de kademuren zet geen zoden aan de dijk en kan in sommige gevallen zelfs averechts werken. Het is geen rooskleurige toekomst en het wordt tijd dat we ons gaan voorbereiden op wat nog komen gaat.

Het is tijd voor een klimaatadaptatiestrategie. Het stelt ons gerust om in de beantwoording te lezen dat een tijdelijke klimaatcoördinator wordt aangetrokken om een integrale klimaatadaptatiestrategie op te stellen.

“Kan de wethouder een indicatie geven wanneer het benen op tafel gesprek ‘klimaatadaptatiestrategie’ zal plaatsvinden?”

“Wordt er aan de klimaatcoördinator meegegeven dat er bij het participatietraject ruimte moet zijn voor inbreng van onze inwoners, ondernemers, stichting Natuurlijk Geuldal en de stichting Samen tegen Wateroverlast?”

Wij worden graag op de hoogte gehouden van de vorderingen op dit dossier en stellen het op prijs als we, net zoals bij de uitwerking van visie Valkenburg-Oost, regelmatig worden bijgepraat.

In de tussentijd kunnen we aan de slag gaan met de voorstellen die in het groenbeleidsplan staan voor het klimaatrobuust inrichten van onze omgeving. Het vergroenen van de 4 pleinen is een mooi begin. Maar er is meer nodig.

Wij stellen voor om een prioriteit te maken van de uitvoering van het groenbeleidsplan. In de begroting is hier, vanaf 2024, structureel een bedrag van €200.000 voor opgenomen.

“Kan de wethouder ons verzekeren dat dit budget voldoende is om een grote slag te kunnen slaan in dit dossier?”

2. Sociaal domein verdient aanhoudend onze aandacht.

In de begroting lezen we dat de taakstelling Sociaal Domein geheel is ingevuld voor 2024 en 2025. Dat is fijn om te horen, want als raad werd ons jarenlang een doemscenario voorgehouden dat de kosten zouden toenemen en de Rijksbijdrage zou afnemen. Tijdens de behandeling van het versterkingsplan leek het alsof de raad iedere euro moest omdraaien. Als niet alle voorstellen aangenomen zouden worden, zou het tekort alleen maar oplopen. Nu blijkt opeens dat er, door een te ruime begroting, structurele ruimte zit om de taakstelling in te vullen.

Gezien het feit dat er in het vastgestelde beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning nog meer bekibbeld is, hebben wij de volgende vraag;

“In hoeverre wordt in de begroting wederom ‘op zeker gespeeld’ en te ruim begroot om het financieel behapbaar te houden mochten de uitgaven hoger uitvallen?”

Vorig jaar werd tijdens de begrotingsbehandeling opdracht gegeven een noodfonds op te richten om inwoners, verenigingen, maatschappelijke instellingen en het midden- en kleinbedrijf, die acuut in de problemen komen door de stijgende (energie)lasten, te kunnen steunen. Van de 1 miljoen euro is een krappe 4 ton uitgegeven.

In de krant lezen we dat de gasprijs weer omhoog gaat en wordt een nieuwe golf van energiearmoede voorspeld. Ondertussen stelt het college voor *‘af te wachten tot er meer beeld is van de ‘best practices’ in den lande en de ondersteuning die geboden gaat worden vanuit provincie en VNG’*.

“Wanneer denkt de wethouder hier duidelijkheid over te hebben en wanneer wordt de raad in stelling gebracht?”

Laten we voorkomen dat mensen door de stijgende energielasten in financiële problemen komen door het noodfonds adequaat in te zetten waar het nodig is. Daar is het immers voor in het leven geroepen.

“Kan de wethouder uitleggen waarom er geen enkele bijdrage is gevraagd voor MKB verduurzamingsvraagstukken?”

Sociaal Domein was het afgelopen jaar niet alleen kommer en kwel. Fijn dat het nieuwe Burgerkracht Beleid ingevoerd wordt. Hierdoor krijgen zowel inwoners als ambtenaren duidelijkheid over wat Burgerkracht is en welke rol inwoners hierin spelen.

Tot nu toe lijkt alles stroperig te verlopen. Zo is er nog steeds geen begin gemaakt aan het realiseren van een hondenspeelveld in Houthem. De initiatiefnemers moeten wel heel lang wachten en dat kan demotiverend werken.

“Wanneer wordt er daadwerkelijk gestart met het realiseren van het veldje en kan de wethouder uitleggen waarom het zo lang duurt?”

Een andere positieve ontwikkeling is dat er vorderingen zijn gemaakt in het dossier Ongehinderd. Fijn dat de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen getoetst werd en ze het label brons verkregen hebben. Met aanpassingen kan dit label omgezet worden naar een hoger niveau.

“Is het college bereid om deze aanpassingen te laten uitvoeren en de raad een voorstel voor het benodigde budget voor te leggen?”

We hebben meerdere malen gevraagd de ondernemers in kennis te stellen van de mogelijkheid om Ongehinderd hun panden te laten toetsen op de toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

“Is het college bereid om dit (nogmaals) onder de aandacht te brengen?”

3. Economische diversificatie.

Het Economisch Domein staat nu al anderhalf jaar geheel in het teken van de visie Vrijtijdseconomie. Er moet echter nog heel wat water door de Geul voordat die visie ter vaststelling aangeboden kan worden aan de raad.

Ondertussen worden we ingehaald door initiatiefnemers die graag hun anker uitgooien in Valkenburg. Dan hebben we het bijvoorbeeld over de plannen rondom de herontwikkeling van Ahoy waarover omwonenden hun zorgen hebben uitgesproken in de commissievergadering. Het college vermeldt echter in hun besluitenlijst dat ze in principe akkoord gaan met de (bestemmingsplan strijdige) onderdelen in de informele aanvraag. Dit terwijl de raad hier de nodige kanttekeningen bij heeft gezet omdat het niks te maken heeft met een herontwikkeling van de voormalige discotheek maar met een uitbreiding van horeca en het realiseren van vakantieappartementen in en rond het gebouw, en dat in een woonwijk!

“Is dit in lijn met de, nog vast te stellen, visie VTE?”

“Wat verstaat het college onder de (in de voorwaarden vermelde) participatie?”

“Is het college voornemens zich aan de toezegging te houden de vergunning te weigeren indien de participatie niet goed heeft plaatsgevonden?”

Ondertussen dreigen campings in chalet vakantieparken te veranderen die jaarrond druk op de leefbaarheid in de kernen uitoefenen. Het overnachtingsbeleid is geëvalueerd maar hoe we verdere chalettisering in de toekomst kunnen voorkomen is een vraagstuk waar we als gemeente mee aan de slag moeten.

“Hoe denkt de wethouder verdere chalettisering te voorkomen en de raad hierin te betrekken?”

Ook het evenementenbeleid wordt in de visie VTE opgenomen. Dit terwijl de raad zich hier nog niet over heeft kunnen uitspreken. Toch werd er de afgelopen periode een lobby gevoerd op het binnenhalen van grote internationale wielerevenementen. We mogen, volgens het persbericht, trots zijn de start in de Tour de France Femmes binnen gehaald te hebben en Valkenburg zich *“met recht Wereldwielersstad mag noemen”*.

Wij vragen ons af of we trots moeten zijn op de titel Wereldwielersstad. Wielrennen oke maar wij hechten ook aan de profilering als wandel, mergel en cultureel historische gemeente. Evenementen, leefbaarheid en natuur gaan nu

eenmaal niet altijd hand in hand. Als voorbeeld het project ‘van Kuurpark naar Natuurpark’. Dit wordt in de begroting omschreven als een project binnen het plangebied Valkenburg-West waarvoor een voorbereidingskrediet voor verdere uitwerking beschikbaar is gesteld. Dat er voorgesteld wordt de locatie ter plekke te herinrichten om een wielerevenement binnen te halen, staat in schril contrast met hoe we als gemeente met onze natuur om moeten gaan.

We weten dat evenementen belangrijk zijn voor onze economie maar wordt het niet hoog tijd dat we het voordeel van evenementen die geld in het laatje brengen, afzetten tegen eventuele overlast en aantasting van de natuur? Waar blijft de balans waar we naar op zoek moeten zijn?

Onze mono-economie, volledig geënt op toerisme en recreatie, is kwetsbaar. Het lijkt ons raadzaam deze lijn niet verder uit te diepen maar naar andere kansen en mogelijkheden te kijken. In de commissievergadering hebben wij meerdere malen getracht diversificatie economische activiteiten op de agenda te krijgen. Zonder resultaat. Volgens de wethouder is het niet mogelijk om alles in de eerste jaren op te pakken. Hiervoor hebben we begrip maar dat is wat anders dan het geheel van de agenda te laten verdwijnen.

“Wat houdt de wethouder tegen om een bredere visie op economisch vlak te hanteren?”

Wellicht is het raadzaam een klankbordgroep diversificatie in het leven te roepen. Waarbij we bijvoorbeeld ook kijken naar het behoud van de zorginstellingen, zoals het unieke Encanto in Houthem, en middelbaar onderwijs in onze gemeente.

Het staat als een paal boven water dat wij Yuverta willen behouden voor onze gemeente. Echter de plannen dreigen in het water te vallen als niet actief gezocht wordt naar een nieuwe locatie. Op onze informatieve vraag: ‘Op welke manier wordt er actief gezocht naar een locatie voor Yuverta’ kregen wij volgend antwoord; “dat de huidige periode een pilot betreft, waarna Yuverta gaat besluiten hoe verder. Er kunnen nu nog geen lange termijn afspraken gemaakt worden”. Dit raakt kant nog wal. Blijkbaar zijn we helemaal niet actief aan het zoeken naar een locatie in Valkenburg. Yuverta is al bezig met de planning voor

het volgend schooljaar. Als wij hen willen behouden moeten we snel over de brug komen met een oplossing voor hun huisvestingsprobleem.

“Is de wethouder bereid om samen met Yuverta echt actief te zoeken naar een nieuwe locatie en ons daarvan op de hoogte te houden?”

Dan nog 5 punten die ons van het hart moeten:

1. Parkeerbeleid

Het is water naar de zee dragen als de uitwerking van nieuw beleid niet voorafgegaan wordt door een evaluatie van vigerend beleid. Hoe is het mogelijk dat de wethouder die als raadslid van de daken geschreeuwd heeft 'dat het bewoners parkeervergunningenbeleid danig op de schop moest', nu een parkeerbeleid zonder evaluatie aan de raad gaat presenteren? We zijn dan ook benieuwd naar de presentatie en bespreking in de komende commissievergadering FD.

2. Grondbeleid

In ons initiatiefvoorstel hebben wij voorgesteld om van een passief naar een actief grondbeleid over te gaan, dit om als gemeente meer regie te krijgen over waar en wat er gebouwd wordt. We zijn dan ook blij dat de raad medio 2024 een voorstel zal worden voorgelegd.

3. Soortenmanagementplan

Het komt steeds vaker voor dat we ons bij projecten begeven in het leefgebied van beschermde dier- en plantsoorten. Zoals bijvoorbeeld bij de bouwplannen van de appartementen aan de Oosterweg, de vervanging van de brug aan de Emmalaan, de Kerstmarkt en vrij recentelijk filmopnamen in de Gemeentegrot.

Valkenburg aan de Geul is nu eenmaal een prachtige gemeente die veel plant- en diersoorten rijk is.

“Is de wethouder bereid zich in een soortenmanagementplan te verdiepen en de bevindingen terug te koppelen aan de raad?”

Voor voorbeelden kan gekeken worden naar de gemeenten Amsterdam, Amersfoort, Roermond en, iets dichterbij, Maastricht.

4. Groevebeleid

We hebben niet alleen bovengrondse natuurpracht. Ook onder de grond ligt een natuurgebied, rijk aan cultureel erfgoed. Het onderzoeken van de mogelijkheid of de Gemeentegrot een museumstatus kan krijgen, geeft aan dat het college hier ook oog voor heeft. We hebben echter regelmatig te maken met bouwplannen boven het gangenstelsel en groeve instabiliteit zoals bij het Wilhelminatoren voetpad en het wandelpad achter de St. Apolloniastraat in Sibbe.

“Wordt het niet eens tijd voor een groevebeleid waarbij, naast stabiliteit, ook oog is voor erfgoed en natuurwaardes?”

5. Ter afsluiting vragen we aandacht voor duurzaamheid.

Dit woord lijkt, hoewel veel gebruikt in de begroting, het stiefkindje van het college. Duurzaam zeker, maar hoe? Men beroept zich op projecten die in gang gezet zijn door de vorige wethouder. Duurzaamheid is vooruit kijken. Een planning ontbreekt echter, want de wethouder wil de ruimte houden om in te kunnen springen op kansen die zich voordoen. Zoals de energiecoöperatie Geuldal, waar we overigens blij mee zijn. Maar om de gestelde duurzaamheidsdoelen te halen moeten we als gemeente initiatief tonen. Toen we bij de kadernota vroegen om “Meer aandacht voor duurzaamheid binnen en buiten het gemeentehuis” en daar een toezegging op kregen, hadden wij andere verwachtingen dan hoe het nu in de begroting geschetst wordt.

“Welke middelen denkt de wethouder nodig te hebben om een gedegen duurzaamheidsbeleid op te stellen?”

Voorzitter tot slot willen wij de organisatie bedanken voor de overzichtelijke begroting en tevens de hoop en het vertrouwen uitspreken dat, als alle zeilen bijgezet worden, Valkenburg aan de Geul in rustiger vaarwater terecht zal komen.

Tot zover in eerste termijn.